

K Ü L Ö N F É L É K

Halálozás. *Földes János* nyug. m. kir. főerdőtanácsos, életének 76-ik évében, hosszas szenvedés után Gödöllőn, 1927 szeptember hó 10-én elhunyt. Ugyanott helyezték örök nyugalomra.

Földes János 1852-ben Hidegkúton (Tolna m.) született. Középiskoláit a sárszentlőrinci, soproni és pozsonyi gimnáziumokban végezte, 1872—73-ban Sopronban hallgatta a teológiát, majd mint ösztöndíjas a selmechányai erdészeti akadémiára került. Állami szolgálatát a besztercebányai, lippai és apatini kincstári uradalmakban töltötte, nemkülönben rövid ideig a királyhalmi erdőőri szakiskola igazgatója is volt.

Különös méltatást igényel szakírói tevékenysége. Ő volt az, aki alapos megfigyelés alá vette a késői tölgy (*Quercus tardissima*) életteni és növekedési viszonyait, nemkülönben nevezetes műve „*A legelőerdők*“ című könyve, az „Országos Erdészeti Egyesület“ dicséretével lett kitüntetve.

Szakírói tevékenysége a szolgálatból való kiválása után sem szünt meg, s kitünő tollával értékes szolgálatokat teljesített a magyar erdészeti irodalom fejlesztése terén.

Elmulását őszinte részvéttel fájlaljuk.

Wingert János m. kir. főerdőmérnök, a szombathelyi m. kir. erdőhivatal vezetője, az OEE rendes tagja, f. é. október hó 8-án, munkás életének 39. évében, elhunyt.

A szép reményekre jogosító fiatal szaktársunk váratlan elmulása mély részvétet váltott ki köreinkben.

Béke hamvaikra!

Ötvenéves erdészeti szolgálat. Megilletődéssel kell meghajolnunk erre a régi idők letűnt korszakaira emlékeztető jelenségre, de kétszeres örömmel adjuk köztudomásra, hogy a sorsnak ezzel a különös kegyelmével megáldott szaktársunk teljes jó egészségben szolgálja tovább 51-ik szolgálati évét s fiatalos frissességgel lóháton járja be nap-nap után a Börzsöny-hegység nehéz terepű erdőségeit.

Kuzma Gyula ny. m. kir. főerdőtanácsos személyében tisztelhetjük ezt a szaktársunkat, aki a m. kir. kincstárnál (Horvát-Szlavónországban), főként az erdőrendezésnél 36 évet szolgált, nyugdíjbamenetele óta pedig a diósjenői *Schváb*-féle erdőbirtokot kezeli.

Hogy pedig erejének teljes aktivitásában működik ma is, mutatja az a körülmény, hogy most épített ennek az erdőbirtoknak feltárására egy 3 és fél kilométeres kővel alapozott műutat.

Őszinte szívvel kívánjuk, hogy a munkától és a zöld erdtől megválni nem tudó szaktársunk, ezentúl is jó erőben és egészségben szolgálja hazáját és rajongással szeretett erdejét.

Pályázati felhívás tanulmányúti kiküldetésre. A Magyar Diákkülügyi Bizottság elhatározta, hogy a német egyetemi ifjúság példájára a magyar ifjúságnak alkalmat nyújt arra, hogy a kiváló magyar egyetemeken elsajátított elméleti tudásukat az Északamerikai Egyesült Államok kitűnően megszervezett üzeimben és vállalatainál praktikus ismeretekkel és tapasztalatokkal kiegészítsék.

E cél szolgálatában elsősízbm 1928. év tavaszán 50 magyar ifjút óhajtunk egy évre az Északamerikai Egyesült Államokba küldeni.

Érintkezésbe léptünk a washingtoni Federal Government Labour Department-jével, a Munkaügyi Minisztériummal, mely kedvező válaszában többek között a kiutazni szándékozó ifjak névsorát kérte. Egyben garanciát kért tőlünk arra vonatkozólag, hogy a kiutazó csoport tagjai megbízottunk utasításaihoz alkalmazkodnak és az általa kötött megállapodásokat magukra nézve kötelezőnek ismerik el.

Felhívjuk tehát azokat az okleveles közgazdákat és okleveles építészeket, mérnököket, gépész- és vegyész-mérnököket, valamint abszolvált közgazdászokat és a Műegyetem bármelyik fakultásán abszolvált hallgatókat, akik az angol nyelv birtokában ezen tanulmányúton részt kívánnak venni, hogy pályázatukat folyó évi október 20-ig a Magyar Diákkülügyi Bizottsághoz (Budapest, IV., Múzeum-körút 41., I. emelet) a hivatalos órák alatt nyujtsák be. A pályázati kérvényhez csatolni kell születési bizonyítványt, indexet, illetőleg oklevelet, hatósági orvosi bizonyítványt, egy tanári ajánlást és valamely tagegyesület ajánlását. Az okmányok az eredetiek bemutatása mellett, másolatban nyujtandók be.

Akik a pályázaton a tanulmányúton való résztvételre érdemesíttetnek, az Északamerikai Egyesült-Államok üzemi-ben és vállalatainál megélhetést biztosító állásokba jutnak, írásban kötelezik azonban magukat arra, hogy a kitűzött idő lejártával Magyarországra visszatérnek.

Az utazás költségeit a tanulmányúton résztvevők maguk fedezik; minden reményünk megvan arra, hogy 50 százalékos utazási kedvezményt biztosíthatunk.

A tanulmányútra vonatkozóan részletes felvilágosítással a hivatalos órák alatt szolgálunk.

Budapesten, 1927 szeptember hó 17-én.

Gulyás Béla igazgató s. k.   *Podrabszky István* előadó s. k.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület ünnepélyes közgyűlése Sopronban. Szeptember hó 23—25. napján zajlott le a bányászok és kohászok közgyűlése, amelynek különös fényt kölcsönzött a főiskola tanévmegnyitó ünnepélyének a közgyűlés keretébe való befoglalása, amely alkalommal a főiskolai hősi halottak emléktáblájának leleplezése, valamint egykori tanáraink Selmecbányáról elhozott mellszobrainak átvétele és átadása impozáns módon nyert megoldást.

A közgyűlés és az ünnepélyek részletes leírását a „Bányászati és Kohászati Lapok” október 7-iki száma tartalmazza, mi ez alkalommal csak röviden vázoljuk annak lefolyását.

Bár egyesületünket a közgyűlésen *Fekete* Zoltán és *Róth* Gyula igazgató-választmányi tagok képviselték, sajnálatosan nélkülöztük azon az erdőmérnöki kar erőteljesebb képviselőjét, ami annál inkább kívánatos lett volna, mert mint fentebb említettük, a közgyűlés keretébe foglalt ünnepélyek sem hagytak bennünket hidegen.

Örömmel állapítjuk meg az említett leírásból, hogy a bányászok és kohászok egyesületi élete *Zorkóczy* Samu vezérigazgató, elnökük vezérlete alatt rohamos fejlődésnek indult, hogy az egyesület ezévi munkálkodása jelentős eredményeket mutatott fel. Jellemzi az egyesületi élet elevenségét az, hogy ez évben 10 választmányi ülést és 5 felolvasást tartott.

A pénzügyminiszter a „Bányászati és Kohászati Lapok” fejlesztésére 2000 pengőt utalt ki. A főiskolát végzett szaktársaik elhelyezése ügyében kiküldött bizottság jelentése szerint, mindössze csak 6—8 bányamérnök nincs még végleges állásban, de — egy kivétellel — ezek is ideiglenesen elhelyezkedtek.

A „Bányászati és Kohászati Lapok” ez évben ünnepelte megalapításának 60 éves évfordulóját, amely alkalomból *Litschauer* Lajos szerkesztő-titkár tartalmaz visszapillantás keretében adózott a lap egykori szellemi irányítóinak, különösképen pedig a lap alapítójának, *Péck* Antalnak.

A közgyűlés után megtekintették a város nevezetességeit, a rákosi kőfejtőt, a Fertőt, a Tómalmost és a lövereket.

A szeptember hó 25-én (vasárnap) megtartott főiskolai ünnepségeket *Fekete* Zoltán főiskolai rektor tanévmegnyitó beszéde vezette be.

A szónoki készséggel felépített beszédnek, illetőleg beszámolóknak egy jelentős momentuma az az ijesztő jelenség, hogy a főiskolai hallgatók száma az előző évi 229 hallgatóval szemben 159-re esett vissza.

A mi szempontunkból a jövőt illetőleg, veszélyes jelenséget kell ebben megállapítanunk, mert meggyőződésünk az, hogy a sívár jelen után a közeli jövőben fokozott mérvű igényeket fog kelleni kielégíteni.

Örömmel olvassuk a leírásban, hogy a főiskola felszerelésének folytatólagos kiegészítésére a múlt tanévben 82.000 pengő állott ren-

delkezésre s ezenkívül a Rockefeller-alapítványt kezelő „International Education Board” 28.000 pengős és a kultuskormány részéről az „Országos Természettudományi Alap”-ból kiutalt 29.000 pengős adományok maradványai is hozzájárultak a felszerelések kiegészítéséhez.

Elismeréssel emlékezett meg a rektor *Waldbott* Kelemen báró felsőházi tag általunk már ismertetett beszédéről is.

A főiskola legközelebbi jövőjéről szólva, a következőképen szólott:

„A bányászati, kohászati és erdészeti legfelső szakképzés szervei, akár önálló főiskolák azok, akár egyetemek vagy műegyetemek fakultásai, Európának csaknem minden kultúrállamában és részben Amerikában is fel vannak ruházva a doktorráavatás és a magántanári habilitáció jogával. Részletes adatokkal mutatta ezt ki két év előtti év megnyitó beszédében, illetőleg a főiskola 1924/25. évi évkönyvében Tettamanti Jenő, a főiskola akkori rektora. Ezzel szemben a mi főiskolánk, mely Európának csaknem legrégebbi technikai főiskolája, mindezeideig nélküli ezt a jogot. Két évvel ezelőtt a főiskola tanácsa behatóan megokolt memorandummal fordult a pénzügyi és földművelésügyi kormányhoz, kérve ennek a bajnak, sőt mondhatnók: sérelemnek az orvoslását; de felterjesztésünk mindaddig válasz nélkül maradt. Hogy hol akadt fenn, arról a dolog természeténél fogva nem lehet közvetlen tudomásunk. Az a körülmény azonban, hogy ez a minden tekintetben a legalaposabban előkészített és már a legjobb úton haladó ügy máig sem nyert pozitív elintéztést, arra enged következtetni, hogy a végleges döntést elvi nehézségek késleltetik.

Messzire vezetne, ha ezen a helyen a tárgy bővebb fejtegetésébe bocsátkoznám. Azért minden akadémikus színezetű elmékedést mellőzve, csak arra a nyilvánvaló tényre hivatkozom, hogy az egész ország kultúr-nívójának ártalmára van, ha a legmagasabb szakképzés egyik régi, bevált intézményét mögéje helyezük más országok hasonló értékű intézményeinek és nem adjuk meg neki az egyetemi színvonal külső ismérveit, amelyeket úgy multjánál, mint jelenénél fogva méltán megérdemel. Ez azt a látszatot keltheti, hogy önmagunkat kevesebbire becsüljük, mint szomszédainkat s önként lemondunk arról, hogy azok a mi szakképzésünket a magukéval egyenrangúnak ismerjék el. És a dolog valóban így is van. Főiskolánk okleveleit például a csehszlovák állam nem ismeri el s nyugodtan hivatkozhatik szakképzésünk inferioritására, mert hiszen a mi főiskolánk nem adhat doktori fokozatot. Saját véreink helyzetét nehezítjük tehát meg komoly ok nélkül és idegenítjük el őket főiskolánktól, ha a bányamérnöki, kohómérnöki és erdőmérnöki felső szakoktatás egyetlen intézményétől a külföldi rendszerrel szemben megtagadjuk az őt megillető dekórumokat.

Nem tudjuk feltételezni azt, hogy az illetékes tényezőket a főiskola valódi színvonalához fűzött megfontolások tartanak vissza a doktori és magántanári szabályzat szankcionálásától; sokkal közelebbfekvő az a gondolat, hogy merev közoktatáspolitikai elvek azok, amelyek a terv megvalósulásának útját állják. Talán az a körülmény, hogy főiskolánk nem tartozik a vallás- és közoktatásügyi minisztérium fennhatósága alá. Mint lényegi érv azonban ez sem állhat meg. A külföldön nem egy, de több példa van arra, hogy a pénzügyminisztérium és a földművelésügyi

minisztérium alá tartozó bányászati, illetőleg erdészeti főiskolák is felvannak ruházva a szóbanforgó jogokkal. Hazai példa pedig az állat-ovosi főiskola, mely szintén a földművelésügyi miniszter fennhatósága alatt áll.

Ismétlem, válasz eddig felterjesztésünkre nem érkezett. Nem beszélhetünk tehát a javaslat visszautasításáról, csak aggodalmasnak tartjuk a döntés kérdését. De reméljük azért, hogy az a jóindulat, mellyel felettes hatóságaink memorandumunkat fogadták, ma is változatlanul fennáll és teljes súlyával fog érvényesülhetni a kedvező döntés előmozdításában.”

Fekete Zoltán rektornak az örök intés: *ora et labora*” lendületes befejezésével bevégzett beszéde után, elhelyezték a főiskola előcsarnokának egyik oldalfalába a főiskolai hősök neveit feltüntető aranybetűs, fekete márványtáblát, amelynek leleplezését *Hladonik* István erdőmérnökhallgató költői szárnyalású beszéde kísérte. (Sajnálatusunkra, helyszüke miatt nem közölhetjük.)

Zorkóczy Samu elnök az „Országos Bányászati és Kohászati Egyesület” koszorúját helyezte el az emléktáblára.

Ezután a Selmecebányán maradt, de utóbb az „Országos Bányászati és Kohászati Egyesület” által visszaszerzett mellszobrok átadása és átvétele következett.

A „Bányászhimnusz” elhangzása után *Zorkóczy* Samu elnök átadta a főiskolának *Péck* Antal, *Zsigmondy* Vilmos, *Kerpely* Antal, *Litschauer* Lajos és *Cseti* Ottó mellszobrát, amely mellszobrok izléses elhelyezés mellett a főiskola parkjában találtak új otthonra.

A főiskolai ünnepség után Sopron város díszebédet adott, amely természetszerűen, nem nélkülözötte a tartalmasabbnál tartalmasabb dikciókat sem. Nem mondunk újat, amikor felemlítjük, hogy e téren a pálmát örök, jóhumorú kereskedelemügyi miniszterünk, Hermann Miksa egykori tanárunk vitte el.

Az aranka ákácsemetéken. Az aranka (*Cuscuta*) a lóhere féléken és a lenen fordult elő eddig. Arról, hogy ákácsemetéket is megtámadott volna, csak a szentesi állami csemetekertben győződtem meg. Úgy látszik, nagyon kedves anyanövény lehet az ákác, mert óriási módon kifejlődött rajta az aranka. Hogy az ákácsemetéket megtámadta, onnan magyarázható, hogy a csemetekert szomszédságában lucernás van, honnét valószínűleg madarak hozták át. A megtámadott ákácsemeték nagyon elmaradtak a meg nem támadottak mögött, ami érthető is, mert az élősködő növény szívta az életerejüket.

A megtámadott csemetesorok kiszedését és elégetését, valamint a talaj felásását és megpörkölését rendeltem el, utasítva egyben a kezelőtisztet, hogy a város polgármestere útján a lucernásbeli aranka irtását rendelkezse el. Az ákác ellenségei ezzel — egy élősdű növényvel ismét szaporodtak.

Matusovits Péter.

A főiskolai segélyző-egyesület alaptökéjének gyarapítására befolyt adományok nyugtázása. 1. Kimutatás a m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolai segélyző-egylet *alaptökéjének gyarapítására* f. é. szeptember hó 9-ig felajánlott és befolyt adományokról.

Adományt küldtek: *Bund* Károly 10 pengő, *Lehrmann* Béla 15 pengő, összesen 25 pengő.

Sopron, 1927 szeptember 9.

Széki János főiskolai tanár,
a főiskolai segélyző-egylet elnöke.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy az erdőgazdaság lényegesen elmaradt az adakozás terén a bányászattal szemben, mert ez utóbbi ágazat részéről felajánlott 5000 pengő adományból augusztus 22-ig már 2535 pengő be is folyt. Ismételten felhívjuk tehát t. Olvasóinkat a nemes cél előmozdítására.

Allandó gombaismertető tanfolyam. A m. kir. Növényélet- és Kórtani Állomás 1927. évi november hó 1-ével kezdődő, évről-évre megismétlődő gombaismertető tanfolyamot fog tartani.

A tanfolyam 2 részre van osztva. November hó 1-től március hó 31-ig körülbelül hetenként 1, a késő délutáni időben tartandó, legfeljebb összesen 20 elméleti óra és június hó 1-től szeptember hó 1-ig összesen 10 gyakorlati, szabadban (budai erdők) tartott összevont óra.

A tanfolyam célja.

A gombaismeret terjesztése által Magyarország vadon termő gombáinak fokozottabb kihasználása, termesztése, a mérgezési esetek csökkentése végett a mérges gombák alapos ismeretése.

Jelentkezés, beiratási díj:

Jelentkezni lehet a m. kir. Növényélet- és Kórtani Állomáson (Budapest, II., Debrői-út 17. szám) minden év november 1-éig. Beiratási díj 30 pengő. Folyamodásra, szegénységi bizonyítvány mellett, indokolt esetben kevesebb, sőt ingyenes is. Jelentkezhet bárki, nő is, aki 16 évet betöltött.

A tanfolyam lezárása.

A m. kir. Növényélet- és Kórtani Állomás minden év szeptemberében záróvizsgát rendez a résztvevők között, melynek eredményéről bizonyítványt állít ki. Az órákat azért tartják gyér időközönként, hogy azokon a vidékiek húzamosabb budapesti tartózkodás nélkül is résztvehessenek. Közéleti felvilágosítással a fenti intézethez kell fordulni.

Budapest, 1927 szeptember 27.

A m. kir. Növényélet- és Kórtani Állomás Igazgatósága,
Budapest, II., Debrői-út 17.

Tiszavidéki kiállítás Szentesen. Október 1-én nyitotta meg a földművelésügyi miniszter úr a kitünően sikerült szentesi kiállítást, melynek erdészet—vadászat-csoportja általános vélemény szerint a kiállítás fénypontja volt. Ezt annál nagyobb örömmel közöljük, mert ezen csoport főrendezője egyik szaktársunk volt. A vármegyeház lépcsőházában alföldfásítási propaganda-dolgok, felhívások, tervek, fényképek, a felső folyosón a szentesi és fábiáni állami csemetekertekben nevelt 50-féle erdei és díszfacemete, rengeteg agancs és kitömött madár és Pallavicini örgróf kertészetének virágdíszje fogadta a szemlélőt. A sötét előszobából két nyíláson át a tiszavidék megvilágított madárvilága és a ragadozók csoportja volt látható természetes beállításban. A hatalmas közgyűlési teremben *Pallavicini* Alfonz Károly örgrófnak *Kis Zsigmond* erdőmérnök által elrendezett vadászati csoportja (bizottsági nagy aranyérem), gróf *Károlyi* Imre (bizottsági nagy arany), *Scherg* Károly m. kir. erdőmérnöknek sárvári, felvidéki és csongrádmegyei erdészeti és vadászemlékei (bizottsági nagy arany), a derékegyházi uradalom (bizottsági nagy arany), *Mautner* Ödön gyűjteménye (nagy állami díj), a hódmezővásárhelyi vadászok *Horvát* Arvéd erdőmérnök által összegyűjtött csoportja (faluszövetségi ezüst), a Diana fegyvertelies különleges Gotthard-puskái és távcsőszerelése és Glóriatöltényei (faluszövetségi arany), a kőszegi fenyőmágpergetőgyár ízlésesen elrendezett 150-féléből álló maggyűjteménye (faluszövetségi arany), a szentesi m. kir. erdőhivatal, a szegedi erdőigazgatóság és még számos szebbnél-szebb, ízléses és különféle díjakkal kitüntetett csoport ejtette bámulatba a látogatókat és mindenki elismerte, hogy a kiállítás messze túlhaladta a megszokott vidéki kiállítás kereteit. Október 2-án *Scherg* m. kir. erdőmérnök, a kiállítás ezen csoportjának főrendezője kalauzolása mellett a kormányzó úr ő főméltósága is megtekintette, azonkívül a kereskedelmi, a közoktatási, a pénzügyminiszter urak és huszonöt országgyűlési képviselő szemlélte meg, kik mindnyájan a legnagyobb elismeréssel adóztak a sikerült rendezésnek.
